

Helsedirektoratet

Vår dato 19.12.2018

Deres dato 12.11.2018

Vår referanse Trude H Nordli

Deres referanse 18/33878

Epost: postmottak@helsedir.no

Høringssvar- Utkast til mal for bruk av ernæringskrav og- kriterier ved anbud/innkjøp av matvarer, drikke og måltideri offentlig sektor.

Innledning

Sjømat Norge er den ledende landsforeningen for sjømatbransjen med over 500 medlemsbedrifter og har medlemsbedrifter innen fiskeindustri, havbruk, fôrproduksjon, biomarin industri, teknologi og service. Sjømat Norge har noen kommentarer til utkastet. I tillegg er det noen generelle tilbakemeldinger om behovet for langt bedre samordning av de ulike myndighetsorgansers føringer når det gjelder offentlig innkjøp på matområdet.

Direkte kommentarer til utkastet

1 Bakgrunn

I andre avsnitt finnes følgende "*Beregninger viser at dersom vanlig matvarer byttes ut med nøkkelhullmerkede matvarer, blir kostens sammensetning nær Helsedirektoratets anbefalinger.*" Dette kan oppfattes som en overforenkling av utfordringene med å sikre en sunt kosthold. Hvis ikke man følger rådene om "varierte kosthold i riktig mengde" er det nok ikke så stor hjelp i om det skjeve kostholdet og/eller "for mye mat" består av nøkkelhullmerkede produkter.

Innhold i malen

Det blir vist til *anskaffelser.no* ved henvisning til bærekraft og samfunnsansvar. DIFI har i sin prosess med «Utkast til krav og kriterier for offentlige innkjøp av bærekraftig mat og drikke», hvor Sjømat Norge satt i styringsgruppen, omtalt dette. Er det dette dokumentet det vises til her? Det synes ikke å være noen relevant informasjon å finne på *anskaffelser.no* pt.

3.1 Kravtype: Kvalifikasjonskrav

DIFI har også i sitt høringsutkast retningslinjer som angår kostholdsrådene. Disse er ikke harmonisert med kravene i nøkkelhullmerkningen, og det er flere eksempler på anbefalinger i DIFI sitt utkast som slett ikke samsvarer med Helsedirektoratets kostholdsråd. Helsedirektoratet må derfor koordinere og rydde opp i dette så det blir en enhetlig anbefaling på dette området.

Det står i første avsnitt under *Dokumentasjon* at tilbyder skal levere næringsdeklarasjon på alle produkter. Er dette et krav som er ment å gå lenger enn kravene i merkebestemmelsene? (ref:Matinformasjonsforskriften og Forskrift om kvalitet på fisk og fiskevarer)

3.2 Kravtype: Kravspesifikasjon

Krav til tilbyder nederst i avsnittet er svært ullent formulert. Maler for dette må samkjøres med DIFIs anbefalinger og kravspesifikasjoner når det gjelder krav til opplæring og/eller

veiledning f.eks. når det gjelder matsvinn, emballasje, transport og andre krav relatert til miljø og sosiale forhold.

3.3 Kravtype: Tildelingskriterier

Hvilke minstekrav blir det vist til? (forslag i 3.1) Dette er uklart og vi finner det ikke igjen i teksten. DIFI har dessuten rangert sine krav i tre kategorier, basis, avansert og spydspiss. Det er derfor veldig forvirrende med ulike begreper på dette. Her må det samkjøres. Hvilke krav stilles til kompetanse og opplæring når alternative produkt til nøkkelhull skal tilbys? Dette må også samkjøres med de krav som DIFI stiller.

Avsnittet som begynner med*For produkter og/ eller måltider som ikke omfattes....* gir ikke mening. Hva er det som sies her?

Hva menes med *leveringsforhold, ivaretagelse av årstidsvariasjoner og lokale mattradisjoner* i nest siste avsnitt? Er det transport og kortreist mat det henvises til?

I såfall må dette samkjøres med de krav som stilles på transport og bærekraft i DIFI sine krav. Hele kapitlet er uklart og må presiseres bedre.

Vekting

Etisk kvalitet er ikke definert. Det er vanskelig å gradere kvaliteten av et matprodukt uten gode definisjoner og standarder for dette, ref definisjonen på kvaliteten på et matprodukt vedlagt i malen. For de som skal gjøre dette i praksis blir dette nesten en umulig oppgave slik det står skrevet nå.

Det er viktig at Helsedirektoratet legger føringer i DIFIs krav og kriterier for offentlige innkjøp av bærekraftig mat og drikke. Sett i sammenheng med denne malen fra Helsedirektoratet fremstår DIFI som uryddige og inkonsistente i forhold til kostholdsråd og bærekraft slik vi ser det. Et eksempel på dette er vegetar- og økologiske produkter, som blir fremhevet som foretrukne alternativ uten at dette er forankret i kostholdsrådene. Sjømat som er en del av kostholdsrådene blir knapt nevnt i deres anbefalinger. Dette bør ryddes opp i så anbefalingene blir samkjørte i henhold til kostholdsrådene.

Vedlegg: 2 Bærekraftige kostråd

Fisk er uteglemt i beskrivelsen av bærekraftig kosthold i første avsnitt.

Bærekraftige råd

Hva menes med et mer plantebasert kosthold. Mer enn hva?

I henhold til EØS avtalen kan ikke en statlig etat skrive at *norskproduserte varer er gunstig* da dette indikerer at andre varer innenfor EØS ikke er likeverdige. Helsedirektoratet kan ikke stille krav/ komme med anbefalinger som er i strid med EØS avtalen. Det som der står vil anses som diskriminerende og i strid med prinsippet om "fri flyt" av varer innenfor EØS, og derfor i strid med EØS-avtalen når en slikt krav kommer fra et statlig organ.

Sjømat Norge vil foreslå at alle kulepunkter under dette avsnittet fjernes da de fremstår som mer villedende og tilfeldig enn opplysende.

3. Vekting

Sjømat Norge er usikker på hva *livsyklus kostnader* er. Er det noen definisjon på dette?

Tabellene med vekting av tildelingskriterier og tabellen med vekting av kvalitet er vanskelig å forstå, spesielt når disse skal sees i sammenheng og presenter regnes ut.

Brukervennligheten på disse er langt fra optimal og svært krevende å forstå. Det er ikke lett å vekte dette og også svært utfordrende å forstå innholdet ut fra definisjonen av kvaliteten av et matprodukt.

Alt som har med bærekraft, transport og miljø må samkjøres med DIFI sine kravspesifikasjoner.

Generelle tilbakemeldinger

Handlingsplanen for kosthold

Handlingsplanen må ligge til grunn for anbefalinger til offentlig sektor, da det ikke bare er sunt, men også bærekraftig å følge disse kostholdsanbefalingene. Det er ikke samsvar mellom DIFIs anbefalinger og Helsedirektoratet sine anbefalinger i utsendt høringsmal Dette må samkjøres og forenkles hvis det skal være brukervennlig for de som skal foreta disse innkjøpene. Dette gjelder både miljø, bærekraft, transport, emballasje, matsvinn og etisk produksjon.

Vennlig hilsen

Trude H. Nordli
Fagsjef miljø og helse,
Sjømat Norge